

Manual de bones pràctiques ambientals

Equipaments culturals

Generalitat
de Catalunya

30 d'abril de 2015

© Sònia Bellviso

Manual de bones pràctiques ambientals

Presentació

La **sostenibilitat ambiental** és una de les premisses fonamentals de l'actuació de la Generalitat de Catalunya i, per tant, és també un dels objectius transversals i específics de totes les seves polítiques públiques. El Departament de Cultura, mitjançant el **Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya** (PECCat), s'insereix en aquest marc d'actuació i pretén **promocionar la qualitat, l'eficiència, l'estalvi energètic i la sostenibilitat ambiental dels equipaments culturals**.

En aquest sentit, una de les mesures de promoció pública de la sostenibilitat ambiental és precisament la **difusió de manuals de bones pràctiques ambientals per a cada sector o àmbit específic d'actuació**, per tal de promoure i orientar les millors pràctiques en matèria ambiental.

Manual de bones pràctiques ambientals

Índex

Plantejament general

Gestió directa de les bones pràctiques

- Actuacions en l'àmbit de l'**energia**
- Actuacions en l'àmbit dels **materials**
- Actuacions en l'àmbit de la **generació de residus**
- Actuacions en l'àmbit de l'**aigua**
- Actuacions en l'àmbit de la **contaminació acústica**
- Actuacions en l'àmbit de la **contaminació lumínica**

Gestió indirecta de les bones pràctiques

Manual de bones pràctiques ambientals

Plantejament general

El dia a dia d'un equipament cultural implica necessàriament el **consum i la gestió d'un gran volum de recursos** que cal optimitzar i racionalitzar per tal de poder articular un **model de gestió sostenible ambientalment i econòmicament**.

En aquest sentit, els equipaments culturals són responsables de la gestió i l'ús dels recursos que utilitzen pel seu funcionament. De l'adequada gestió d'aquests elements depèn la sostenibilitat ambiental i, en conseqüència, també en depèn la sostenibilitat econòmica de l'equipament.

Manual de bones pràctiques ambientals

Gestió directa / Actuacions en l'àmbit de l'energia

- Instal·lar comptadors per tal de conèixer en tot moment el consum. Realitzar el seguiment i registre de les dades dels comptadors.
- Aprofitar la llum natural.
- Connectar només els sectors de llum necessaris.
- Controlar i supervisar els usos de les sales i dependències dels equipaments per evitar despeses d'energia innecessàries.
- Desconnectar sempre l'*standby* dels articles electrònics.
- Adquirir equips d'ofimàtica eficients.
- Suprimir els halògens.
- Substituir les lluminàries per tubs fluorescents d'alt rendiment i bombetes de sodi d'alta/baixa pressió
- Controlar la temperatura dels termòstats (a l'hivern entre 19-21°C en oficines; a l'estiu, entre 23 i 25°C). Per cada grau menys de temperatura el consum augmenta un 8%.

Manual de bones pràctiques ambientals

Gestió directa / Actuacions en l'àmbit de l'energia

- Instal·lar detectors de presència o temporitzadors en els llocs de pas, lavabos, etc.
- Instal·lar mitigadors de calor amb un límit de temperatura de 38°C per l'aigua calenta.
- Adaptar la temperatura interior a les necessitats reals de l'equipament i del nivell d'ocupació.
- Aïllar tèrmicament les instal·lacions.
- Tenir cura dels filtres d'aire de la climatització.
- Adquirir equips i sistemes eficients de calderes i de climatització.
- Utilitzar energies renovables.
 - Fotovoltaica: instal·lació de plaques solars al sostre de l'edifici. Aquest sistema produeix energia elèctrica directament i permet la venda de l'excedent al mercat elèctric.
 - Tèrmica a baixa temperatura: instal·lació que permet generar aigua calenta i la calefacció de l'edifici.

Manual de bones pràctiques ambientals

Gestió directa / Actuacions en l'àmbit dels materials

- Utilitzar preferentment paper reciclat.
 - En relació amb el paper reciclat, són habituals una sèrie de prejudicis com, per exemple, el que manifesta que el paper reciclat és més car que el verge. Aquest tòpic no és cert, depèn del tipus de paper i dels acords comercials amb el proveïdor.
 - Un altre tòpic és el que manifesta que el paper reciclat és de mala qualitat, que no té una bona presentació i que comporta problemes amb impressores i fotocopiadores. En relació amb aquests prejudicis cal manifestar que actualment es fabrica paper reciclat de gran qualitat i adaptat a totes les necessitats possibles. Pel que fa als problemes amb impressores i fotocopiadores, només cal ajustar la seva configuració a les característiques del paper.
- Adquirir paper amb etiqueta ecològica.
- Imprimir a dues cares.
 - Amb aquesta pràctica reduïrem directament a la meitat el consum de paper habitual de l'organització. Si és possible, també és recomanable imprimir en format "dues pàgines per cara".

Manual de bones pràctiques ambientals

Gestió directa / Actuacions en l'àmbit dels materials

- Evitar les impressions innecessàries i imprimir a baixa resolució.
 - No imprimir els correus electrònics i els esborranys de documents que no siguin estrictament necessaris.
- Reutilitzar el paper.
 - Reutilitzar el paper imprès a una cara. Reutilitzar també els sobres i les carpetes.
- Expedients electrònics.
 - Donar facilitats per fomentar el format electrònic.
- Controlar el consum de paper.
 - Control individualitzat, si és possible. Identificació del personal que imprimeix o fotocopia. El control individualitzat del consum de paper via impressions i fotocòpies reduirà el consum significativament.

Manual de bones pràctiques ambientals

Gestió directa / Actuacions en l'àmbit dels materials

- Consum de tòners a les oficines:
 - Evitar les impressions a color.
 - Consum de paper en publicacions:
 - Reduir l'ús i les mides dels documents.
 - Preferència de la difusió per mitjans electrònics.
 - Evitar les plastificacions i l'ús de plàstics en les presentacions de les publicacions.
- Consum de bosses de plàstic a la botiga:
 - Reduir l'ús mitjançant un preu.
 - Substituir-les per materials menys contaminants i biodegradables.
- Adquirir materials amb etiqueta ecològica (compres eficients).
- Adquirir mobiliari funcional i reutilitzable.

Manual de bones pràctiques ambientals

Gestió directa / Actuacions en l'àmbit dels residus

- Controlar internament la utilització, gestió i eliminació dels residus.
- Recollir selectivament els residus genèrics i els residus específics.
- Assignar a una persona les tasques de control i seguiment.
- Determinar el volum global de residus generats mitjançant el seu registre.
- Reciclar i reutilitzar.
- Disposar de contenidors per paper i cartró, piles, fluorescents i residus. Retolació que identifiqui clarament els contenidors.
 - Contenedors de paper de reciclatge.
 - Distribució adequada i suficient de contenidors de paper per reciclar.
 - No llençar el paper a les papereres de brossa sinó als contenidors de reciclatge.
 - Tenir cura dels contenidors de reciclatge, que no són escombraries sinó paper per reciclar. Per tant, no llençar clips ni grapes ni brossa.

Manual de bones pràctiques ambientals

Gestió directa /Actuacions en l'àmbit dels residus

- Eines, productes i decorats dissenyats a mida.
 - Reciclatge dels materials.
 - Els residus no són només un material de rebuig, sinó que s'han d'entendre com un material amb un valor econòmic i amb una certa capacitat de retorn en forma d'ingressos per la venda directa i/o el reciclatge.

Manual de bones pràctiques ambientals

Gestió directa / Actuacions en l'àmbit de l'aigua

- Instal·lar comptadors:
 - Identificar els espais i les instal·lacions amb consum d'aigua i, especialment els espais i les instal·lacions amb major consum.
 - Registre periòdic dels resultats dels comptadors.
 - Seguiment dels registres i de les instal·lacions corresponents.
- Realitzar proves d'estanqueïtat per detectar possibles fuites.
 - La fuga d'una aixeta pot suposar una pèrdua de 425 litres d'aigua per hora. A més, no s'ha de tolerar el degoteig, ja que pot suposar una pèrdua de 30 litres d'aigua al dia.
- Ajustar la descàrrega d'aigua dels vàters (doble pulsació).

Manual de bones pràctiques ambientals

Gestió directa / Actuacions en l'àmbit de l'aigua

- Equips economitadors:
 - Instal·lació de sistemes de detecció de presència.
 - Instal·lació de sistemes amb temporitzador.
 - Instal·lació de sistemes reguladors de cabal de les aixetes, vàters i dutxes. Aquests mecanismes poden estalviar un 50% d'aigua.
- Recuperació de l'aigua: recuperar, tractar i reutilitzar les aigües residuals:
 - Aigües pluvials.
 - Aigües grises provinents de dutxes, lavabos, cuines, neteja, etc.
 - Instal·lació d'equips de recuperació i tractament d'aigües pluvials i aigües grises.

Manual de bones pràctiques ambientals

Gestió directa / Actuacions en l'àmbit
de la contaminació acústica

- Controlar els nivells de so de totes les dependències.
- Instal·lar sistemes d'insonorització i d'aïllament dels espais amb equips sorollosos (calderes i climatització, especialment).
- Adquirir equips que generin el menor nivell de soroll possible.
- Formar al personal.

Manual de bones pràctiques ambientals

Gestió directa / Actuacions en l'àmbit de la contaminació lumínica

- Analitzar els fluxos lluminosos nocturns per tal de determinar els innecessaris o redundants.
- Dirigir els fluxos lluminosos on es necessitin concretament i impedir que s'emetin per sobre de l'horitzontal.
- Utilitzar làmpades d'espectre poc contaminant i eficients energèticament.
- Il·luminar exclusivament les àrees necessàries, de dalt a baix.
- Regular les il·luminacions ornamentals i publicitàries.
- No utilitzar canons o projectors de llum o de làser dirigits al cel.
- Reduir el consum en les hores de menor activitat mitjançant reductors de flux o de sistemes de tancament selectiu.
- Establir horaris d'il·luminació.

Manual de bones pràctiques ambientals

Gestió indirecta de les bones pràctiques

A més de la gestió directa per la pròpia entitat gestora de l'equipament, és important **traslladar aquesta consciència ambiental a les persones usuàries i externes a l'equipament**, és a dir:

- Al públic i als visitants.
- Al personal propi, al subcontractat i al de les empreses proveïdores de béns i serveis.

En conseqüència, els equipaments culturals poden assumir també un paper indirecte en el procés de sensibilització ambiental de la ciutadania.

Eines de difusió que teniu al vostre abast:

- Publicació a la intranet de l'equipament i al web oficial.
- Tauler d'anuncis.
- Correu electrònic informatiu a tot el personal.
- Sessions de formació al personal intern.
- Cartells, avisos i notes en els llocs oportuns.

**Generalitat
de Catalunya**